

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Riva Szápáry, Adria-palota.
Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:
Égész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A horvát válság.

Az obstrukció alkonya.

Egyszakaszos pragmatika-törvény.

Tuskánt a mentelmi bizottság elé állítják.

Wekerle a horvát törekvések ellen.

— Politikai tudósítónk telefon-jelentései. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 3.

A képviselőház mai ülésén a kormány nagyfontosságú lépést tett, hogy a vasutasok szolgálati pragmatikáját tető alá hozza. Minthogy a horvátok még ma is makacsul folytatták az obstrukciót, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a törvényjavaslat első szakaszához pótló indítványt nyújtott be, amely utasítja a kormányt, hogy az államvasuti alkalmazottak szolgálati rendtartását a betervezett javaslatnak megfelelően egyelőre rendeleti uton léptesse életbe. E szerint az egész pragmatika-törvény csak egy szakaszból fog állani és így remélik, hogy a törvényjavaslatot már a holnapi ülésen elintézhetik.

A képviselőház mai ülését Rakovszky István alelnök nyitotta meg.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítésénél kifejlődött rövid házszabályvita után áttértek a vasutasok szolgálati pragmatikájáról szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalására.

Névszerinti szavazás.

Első sorban a horvát képviselők tegnapi kívánságához képest megejtették a névszerinti szavazást a törvényjavaslat címe fölött.

A Ház az összes módosítványok mellőzésével 141 szótöbbséggel a törvényjavaslat eredeti címét fogadta el.

As 1. szakasz tárgyalása.

Ezután folytatták a javaslat első szakaszának tárgyalását.

Egymásután hat horvát képviselő szólalt föl, de minthogy ismételt figyelmeztetés ellenére minduntalan eltértek a tárgytól, az elnök valamennyijüktől megvonta a szót.

Óriási lármá és zajongás a horvátok padjain.

Az elnöki széket Justh Gyula foglalja el és jelenti, hogy Kossuth Ferencz

kereskedelemügyi miniszter kíván szólni.

Kossuth indítványa.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter szólásra emelkedik és nagy figyelemtől kísérve kijelenti, hogy a javaslat első szakaszához indítványt akar előterjeszteni. Igaz ugyan, hogy a horvát képviselőknek joguk van ahhoz, hogy itt horvátul beszéljenek, de a horvátok a szólás jogával már hetek óta visszaélnék, csak hogy késleltessék a tárgyalás alatt levő javaslat elintézését. Ezt semmiféle parlamentje a világnak el nem tűrné. Ez a törvényjavaslat nem érinti a horvát nyelv jogát, mert az államvasuta magyar állam tulajdona. Hivatalos nyelve tehát csakis a magyar nyelv lehet. A szolgálati rendtartást a kormány rendeleti uton is életbe léptethette volna. A javaslat első szakaszához ezennel pótlást indítványoz, hogy államvasuti alkalmazottak csak magyar állampolgár lehessenek, az alkalmazás egyéb feltételeit pedig a betervezett javaslatban foglaltak szerint a kormány rendeleti uton állapítsa meg, míg erre nézve külön törvényt nem intézkedik. (Hosszantartó, élénk éljenzés és taps; nagy zaj a horvátok padjain.)

Az elnök az ülést felfüggeszti.

Tuskánt a mentelmi bizottság elé állítják.

Szünet után Tuskán Gergely horvát képviselő szólal föl és azt mondja, hogy Kossuth a javaslatba lopva becsempészett valamit.

Az elnök Tuskántól megvonja a szót.

A horvátok óriási lármában törnek ki.

Tuskán állva marad és az öklével fenyegetődzve kiabál.

Az elnök kérésére a Ház Tuskánt engedetlenség miatt a mentelmi bizottság elé utasítja.

A nyugalom nagynehezen helyreállván, a horvát képviselők élnek a zárzó jogával.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter ismételt felszólal és kijelenti, hogy ő a szolgálati rendtartásnak rendeleti uton való életbeléptetését csak ideiglenesnek tartja és a törvényjavaslatot még az ősszel betervezti.

Erre a tárgyalást megszakították és a Ház áttért az interpellációkra.

Interpellációk.

Szkicsák Ferencz tót nemzetiségi képviselő egy kisebb helyi érdekű dologban interpellál.

Tuskán Gergely horvát képviselő interpellációt intéz a miniszterelnökhöz a horvát politikára vonatkozólag mondott minapi beszéde ügyében.

Wekerle Sándor miniszterelnök nyomban válaszol az interpellációra és kijelenti, hogy igenis, a horvát jogpártnak olyan programja van, amely veszélyezteti a magyar állami törekvéseket. Minden módon meg fogjuk akadályozni azt, hogy itt külső törekvések érvényesülhessenek. (Élénk tetszés és taps.)

A miniszterelnök válaszát a horvát képviselők kivételével az egész Ház tudomásul vette és ezzel az ülés véget ért.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

Elégedetlenség a függetlenségi pártban.

Budapest, jul. 3. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek a vasutasok szolgálati pragmatikájáról szóló törvényjavaslatához benyújtott mai indítványa a függetlenségi párt egyrészében elégedetlenséget keltett. A folyosókon élénken pertraktáltak az indítványt és voltak, akik úgy nyilatkoztak, hogy ez veszedelmes precedens és meghátrálás a horvátok előtt. A miniszterek mindenképpen kapacitálni igyekeztek a békétlenkedőket. Kossuth Ferencz kijelentette, hogy ez semmiféle tekintetben nem alkot precedenst. Apponyi Albert gróf azt fejtette, hogy meghátrálásról szó sem lehet. Wekerle Sándor miniszterelnök Kaas Ivor báró kérdésére kijelentette, hogy a király a ma történekről nem tud. Andrássy Gyula gróf úgy nyilatkozott, hogy Kossuth indítványa teljesen törvényes és a többség győzelmét jelenti. Az elégedetlenkedők ebbe végre is belenyugodtak.

Budapest, július 3. Ma este minisztertanács volt. Utánna a miniszterek egyrésze megjelent a függetlenségi pártkörben. Kossuth Ferencz és Apponyi Albert gróf élénken beszélgettek a párt tagjaival a délelőtti történekről és igyekeztek eloszlatni minden aggodalmat és félreértést.

A zágrábi textilgyár ég.

Zágráb, július 3. A textilgyár ki-
gyuladt s minthogy nagy szélvihar van,
a tűz rohamosan terjed. Valószínűleg az
egész gyár elpusztul.

— A városi képviselőtestület ülése.

A városi képviselőtestület e hó 5-én délután 5 órakor Luppis A. F. alpolgármester elnöklésével ülést tart, amelynek napirendjén a különböző bizottságok megválasztása szerepel. Ezek a következők: Agrár-bizottság, a városi zenekar igazgatósága, jótékonyági bizottság, hivatali jelölő bizottság, kiküldöttek a városi takarekpenztárnál, templomok ellenőrző bizottsága, városi fogyasztásiadó-bizottság, szabályrendeleti bizottság, mentő-állomási bizott-

ság, iskolatanács, sorozóbizottsági kiküldöttek, pénzügyi bizottság, kórházi bizottság, világitást ellenőrző bizottság, a muzeum és könyvtár felügyelő bizottsága, egészségügyi bizottság, nyugdíjalap-ellenőrző bizottság, színházi igazgatóság, középítési bizottság, központi választási bizottság, jogügyi bizottság, borellenőrző és végül villamosvasuti bizottság.

A középiskolai tanárok kongresszusa.

Az első nap.

Fiume, július 3.

A Filharmoniai Egyesület épületén egy nemzeti színű és két Fiume színeit viselő lobogó jelezte, hogy a középiskolai tanárok kongresszusa ma kezdődik. Kilencz órakor már teljesen megteltek a Filharmoniai Egyesület helyiségei. A fekete szalonkabátos professzorok közé fehér ruhás, viruló asszonyok és lányok vegyültek. A tanárok feleségei és leányai, akiket magukkal hoztak a magyar kikötővárosba.

Derűs hangulat mindenfelé. Mintha nem is komoly professzorok készülneek tanácskozásra. Még a Máv.-ot is nevetve szidják.

— Ugyancsak megjártuk, — mondja Perjessy tanár egy ismerősének, aki a ma reggeli gyorsvonattal érkezett. — Ugy utaztunk, akár a heringek a hordóban. A folyosón tolongtunk mi szegény féljegyes utasok. Bent a fülkék lefoglalva egytől-egyig s aki megkísérelte, hogy helyhez jusson, ugyancsak megjárta. Majdhogy ki nem dobták az ablakon keresztül. Aztán milyen hosszú volt a gyorsvonat. Akár egy becsületes vegyes tehervonat. Még egyszer akkora, mint rendszeren. Es úgy haladt, akár az eperjes-bartfai gyors. Éppen két órát késett.

Aztán csöngetés hallik. A zsbongásnak vége. Megérkezik Wickenburg István gróf miniszteri tanácsos, majd Fiume város polgármestere, Vio Ferencz dr. Mindenki a nagyterembe siet.

Elnöki megnyitó.

Négyesy László elnök megnyitja a kongresszust. Üdvözlő Nakó Sándor gróf fiumei kormányzót, és megjelenti helyettesét, majd fölolvassa elnöki megnyitóját, amelyben a szociális mozgalmakról és a középiskolai nevelésről beszél. Tartalmas, szép értekezését nagy tetszéssel fogadják.

A kormányzó nevében.

Wickenburg István gróf miniszteri tanácsos a távollévő kormányzó nevében üdvözlő a vendégeket és ama reményének ad kifejezést, hogy az egyesület fiumei kongresszusa ereoményben is gazdag lesz.

A polgármester beszéde.

Vio Ferencz dr. polgármester emelkedett ezután szólásra és lendületes beszédben üdvözölte a kongresszust. Sajnálom — ugymond, — hogy a közgyűlést nem magyar nyelven üdvözölhetem. Kötelességemnek tartottam a kongresszuson megjelenni, noha csak a minap választották meg polgármesterré és ő felsége megválasztatásomat még nem erősítette meg. Megjelentem továbbá azért, nehogy távolléradasom félreértésre szolgáltatson okot.

Ezután kifejtette, hogy Fiume, bár feltékenyen őrzi olasz nyelvét és jellegét, hű fia a magyar hazának. Majd hangoztatta, hogy Fiume soha sem fogja elfelejteni azt a sok jót, amit érdekében Magyarország tett. Üdvözlő a kongresszusra érkezett hölgyvendégeket s reméli, hogy jól fogják magukat a magyar tenger partján érezni.

A polgármester beszédét zajos taps és lelkes eljenzés követte.

Elnöki előterjesztések.

Négyesy László elnök üdvözlő ezután a Filharmoniai Egyesület elnökét és megköszöni a helyiség átengedését. Köszönetet mond a fiumei tanári körnek az egyesületnek Fiuméba való meghívásáért.

Fest Aladár válaszal.

Négyesy László szavaira Fest Aladár királyi tanácsos, a fiumei főgimnázium igazgatója válaszal.

A Fiumei Tanári Kör — ugymond — huszonhárom éve áll fenn s a nagy távolság ellenére is mindig megtartotta az összeköttetést a Középiskolai Tanárok Egyesületével. Résztvett mindenkor a középiskolai tanárok mozgalmában és ami értékes, becses eszmére talált, itt is meghonosította. Husz év előtt érte Fiumét az a szerencse, hogy a középiskolai tanárokat itt üdvözölje, s most, hogy újra együtt vagyunk Fiumében, szíves istenhozottat mondok kartársaimnak és kívánom, hogy munkánkat siker és jó eredmény koronázza. (Zajos eljenzés.)

Apponyi tiszteletbeli tag.

Az elnök bemutatja ezután Dallmartello Artur városi tanfelügyelőt, majd indítványozza, hogy Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi minisztert az egyesület tiszteletbeli tagjává válaszzák. A közgyűlés egyhangulag hozzájárul és utasítja az elnökséget, hogy a minisztert erről táviratban értesítse.

Erődy Béla üdvözlése.

Az elnök üdvözlő Erődy Béla budapesti tankerületi főigazgatót, aki meghatottan válaszal. Kettős jubileumot jelent az ő számára a mai nap. Az egyik az, hogy most huszonöt esztendeje kezdte meg Fiumében tanári működését, amikor is Fest Aladár, a mostani igazgató volt a munkatársa. Nagy öröme szolgál, hogy husz év után az egyesület újra Fiumét választotta összejövetele helyszínéül. Végül kívánja, hogy a kongresszus működése sikerrel járjon.

Erődy Béla ezután Fiuméről beszélt, amelyhez szoros kötelekek fűzik. Voltak — ugymond — sokszor viharok a magyar korona gyöngyében, de Fiumének a magyar hazához való ragaszkodása minden kétségen felül áll.

A volt elnök.

Beöthy Zsoltnak, az egyesület volt elnökének üdvözlő táviratát olvassák fel ezután. Perényi Vilmos (Eperjes) méltatja Beöthy Zsolt másfél évtizedes, sikerben dus működését és indítványozza, hogy Beöthynek a közgyűlés köszönőlevelet küldjön, arczképét pedig festesse meg az egyesület részére.

Perényi indítványát egyhangulag elfogadják.

A kormányzó üdvözlése.

Az elnök indítványára elhatározták, hogy Nakó Sándor gróf kormányzónak üdvözlő táviratot küldenek.

Végül Antal Sándor igazgató beszélt a mai pedagógiai rendszerről. Ezután áttértek a napirendre.

Riedl Frigyes felolvasása.

Riedl Frigyes dr budapesti egyetemi tanár érdekes, tanulságokban gazdag értekezést olvasott fel „Tanügyi bajok külföldön és nálunk” czímen. Tárgyilagosan bírálta a német, francia, angol pedagógiai rendszereket, összehasonlítást téve a magyar középiskolai oktatási rendszerrel, amely szerinte a németnek az utánzása. Ez pedig nem jól van így. Mert a német középiskolák tanítási rendje, mint Németországban minden, filozófiai alapon áll. A tanárképzésben is kereshetjük a hibát, de a legfőbb hibák közé sorozhatjuk az ifjuság tulterhelését. A mai időben még mindig a legtöbb időt fölösleges holt nyelvek tanításával rabolják el. Nagy baj a középiskolák tulzsufaltsága is. Ez megnehezíti a középiskolai tanári szolgálatot és a tanítás értékét csökkenti. Mindenki a középiskolákba igyekszik, amelyeket nem tekintenek másnak, mint a diplomagyarak, az egyetemek előcsarnokának, amelyen mindenkinek, aki egy czifra diploma

után áhitozik, át kell vonulnia. Határozott tény, hogy a magyar fiu nem hajlik arra az oktatási rendszerre, amely a németet majmolja. A magyar fiu a gyakorlati oktatásban tudna haladni szembetűnően. Igazolja ezt a tény különösen az a körülmény, hogy a magyar fiunak erős az érzéke a megfigyelés iránt.

A nemzeti kultura szempontjából meg kell teremteni az önálló magyar oktatási rendszert, amely alkalmazkodni fog a magyar ember természetéhez, amelyben érezhető lesz a magyar ember erénye-hibája.

Végül a tanárokhoz fordult Riedl Frigyes, kérve őket, hogy figyeljék meg azokat a sajátságokat, amelyek a magyar ifju természetében megnyilvánulnak. Ők e sajátságok ismerői s ők hivatottak arra, hogy megteremtsek az igazi magyar oktatási rendszert, amely kiküszöbölí nálunk a nagyképu teoretikus tanítási rendszert.

Riedl beszédét a jelenvoltak lelkes tapssal fogadták.

Prusinszky értekezése.

Ezután Prusinszky János dr. kezdte meg felolvasását a reáliskola egyenjogúsításáról.

A „Magyarország kiváltságos lakosaihoz” czimü kis munkából idézi Széchenyi István gróf alábbi mondását: „A reáltanodák tusténti felállítása sürgős, mert érzem a divó jurátusműveltség hátrányait.” Azután Trefortra hivatkozik, aki népszerűsíteni igyekezett a reáliskolákat. A korlátozott képesítés miatt azonban a magyar szemében a mai napig is népszerűtlenek maradtak a reáliskolák.

A gimnáziumi tanulók száma 1905-ben 53,070 volt, míg a reáliskolákat csak 9419 tanuló látogatta. Reáliskoláink 25 teljes és 7 nem teljes intézetre szoritkoznak. A porosz egyetemek már 1900 óta nyitva állanak az összes reáliskolákat végzett tanulóknak. Ennek a világraszóló intézkedésnek hatása alól egyetlen egy állam sem vonhatja ki magát. Az egységes iskola és az ugynevezett egyenlő-jogúsítási középiskola problémája meglehetősen háttérbe szorult. Nálunk is helyesebb eljárás volna mindkét iskolanemnek megadni az egyenlő jogúsítást. Mert nálunk aránytalanul sok a gimnazista. A gazdaági élet, az ipar, a müipar, a közlekedési eszközök és kereskedelmi viszonyok óriási föllendülése anyagi és szellemi téren nagy változást idézett elő.

Az előadó tömör vázlatban összefoglalta a ma élő emberek életmódja és a régebbi nemzedék léte között levő különbségeket és hangoztatta azt a tényt, hogy a gyakorlati étellel párhuzamosan a modern tudomány is a nagy természet felé terelődik. Még a középiskolai élet terén is Európaszerte fölhangozik a panasz az egyoldalú studiumok ellen. Mind hangosabban követelik a tanulók gyakorlati foglalkozását és kiképzését. Fejlesztési közben nagy elismeréssel adózott Than Károly egyetemi tanár „Kulturánk és a természetbúvárkodás” czimü tanulmányának, amelynek szigoruan tárgyilagosa okfejtéseit ismertette. Az előadó ezután amellet érvelt, hogy a reáliskolák egyenjogúsításával talpra lehet állítani ezeket a nem látogatott intézeteket s ezt a czélt magának a gimnáziumnak kell szorgalmaznia.

Prusinszky dr. előadása nagy tetszést keltett.

Mály Ferencz dr. előadása.

Végül Mály Ferencz dr. olvasta föl értekezését az »Olasz középiskolai reformáramlatok»-ról.

Mielőtt a tulajdonképeni reformkérdések tárgyalására áttérne, rövid vonásokban ismerteti az olasz középiskolai oktatás történetét azon időktől kezdve, midőn a napoleoni háboruk után megszűnt ez kizárólag a papság kezében lenni, egészen a Boncompagni és Casati-törvény megalkotásáig, amely a jelenlegi olasz középiskolai oktatás fundamentális törvénye. Ez említett Casati-törvény ismeretése után röviden ecseteli azt az elégedetlenséget, amelyet e törvény életbeléptetése szült, s amelynek legjellemzőbb tanujele, hogy már 4 évvel megalkotása után, 1860-ban Mammiani

közoktatási miniszter reformjavaslatot terjesztett az olasz képviselőház elé. Körülbelül 15 ily irányú javaslat került ezenkívül az olasz képviselőház elé, de vita tárgyát egy sem képezte, minek okát az olasz közoktatásügyi miniszterek gyors váltakozásában kell keresnünk.

Attér ezután a reformjavaslatoknak különböző típusok szerint csoportosított tárgyalására. Foglalkozik a jelenlegi rendszer híveinek nézeteivel, ki a Casati-törvény keretén belül akartak adminisztratív és didaktikai javításokkal a tapasztalt bajokon segíteni (*d'Ovidio*, *Miraglia* szenátor, *Villari* közoktatási miniszter, *Cordelli*). Majd a dualisztikus rendszer híveinek nézetével foglalkozik, ismerteti *Masci*, *Mariano*, *Cochia*, *Fornelli* és *Cesca* javaslatait és érvelését, kik a német Obergimnasium és Oberrealschule mintájára akarták a dualisztikus rendszert Olaszországban behozni. Majd attér *Alfredo Piazzini* javaslatára, aki még reálgimnáziumot is felvette az említett két középiskola mellé rendszerébe. Röviden ismerteti *Angiulli* javaslatát, aki szakítva a tradíciókkal, a tudományos alapon nyugvó filozófiai középiskola mellett foglal állást. Majd az egységes középiskola híveinek nézeteire tér át. Ismerteti *Mammiani*, *Mateucci*, *Coppino*, *Boselli*, *Gallo*, *Nasi*, *Kerbaker*, *Iona* ily irányú javaslatait és ezekkel kapcsolatban beszámol ama tapasztalatokról, amelyeket a német reformiskolákban való hospitálása alkalmával szerzett.

Végül összegezve e reformáramlatok ismertetését az érvelés, a bizonyítás leghatásosabb eszközének azt tartja, ha mint Németországban, reformiskolákat létesítve, a gyakorlati uton győződünk meg e rendszernek helyességéről.

Ezzel a nagy tetszéssel fogadott felolvasással véget ért a közgyűlés első napja.

Kirándulás Abbásiába.

Déli 1 órakor közeled volt a Corsia Deák szálló éttermében.

A kongresszus tagjai délután áthajóztak Abbásiába, ahonnan este tértek vissza Fiuméba.

A holnapi nap.

Dél előtt fél 10 órakor a közgyűlés folytatása. Napirend:

I. Hivatalos jelentések:

Prussinszky János fő itkár évi jelentése.

Müller József pénztáros évi jelentése; költségvetésirányzat 1907/8-ra.

Tiber Agost évi jelentése a segélyzőalapról.

A számvizsgáló bizottság jelentése.

II. Előadások:

1. A művészet a középiskolában. *Csengeri* János dr.

2. Középiskola és szociológia. *Vida* Sándor dr.

3. A falu térképek reformja. *Aczel* József dr.

III. Indítványok.

IV. A közgyűlés berekesztése.

Délben 1 órakor közeled a Corsia Deák szálló éttermében.

Délután (feltételes) kirándulás Czirkveniczába.

Julius 5-én.

Kirándulások:

Pólaba a *Nákó* Sándor gróf kormányzó által felajánlott külön hajón.

Az előzetesen szétküldött program szerint *Velenczébe* és *Cattaróba* való kirándulások.

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefon-száma: 224.

KÜLÖNFÉLE.

— **Konzuli exequatur.** A király *Richard* Péter Fiuméba kinevezett francia főkonzul megbízó leveléhez megadta az exequaturt.

— **Uj kereskedelmi muzeumi levelezők.** A kereskedelemügyi miniszter *Lukács* Gézát és *Schwarcs* Gyulát a Bagdadban szervezett magyar kereskedelmi muzeumhoz levelezőkkel nevezte ki. *Lukács* Géza még fiatal ember, de a közgazdasági irodalom terén már ismert nevet vívott ki magának, amennyiben „A czukorkérdés”, „Tarifapolitika” és „Gazdaságpolitikai törekvések” című broszúráival feltűnést keltett. Ezenkívül mint a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselője gyakorlati terén is működött. *Schwarcs* Gyula régibb embere a Hoffmann S. és W. tengerhajózási ügynökségi cégnek s szintén jeles szakember hírében áll.

— **A holnapi térzene elmarad.** Holnap, csütörtökön este a katonazenekar szokásos térzeneje a zenekar egyéb elfoglaltsága miatt elmarad.

— **Az Adria adománya.** Az *Adria* tengerhajózási társaság 31 korona 30 fillért adományozott a kapitányok körének, a szerencsétlenül járt tengerészek családjainak támogatására létesített alap javára.

— **Beiratkozások a m. kir. állami főgimnáziumban.** A helybeli m. kir. állami főgimnáziumban a beiratások július hó 5-ig eszközölhetők. Az érdekelt szülők figyelmébe ajánljuk, hogy az első osztályba jövő tanulókat okvetetlenül most jegyeztessék elő, hogy az igazgatóság idejekorán megtehesse a szükséges intézkedéseket. Amint a törvényes szám betelik, az elő nem jegyzetteket az iskola igazgatósága szeptemberben kénytelen lesz visszautasítani.

— **A villamosvasut bevételei.** A városi villamosvasut június havi bevétele a most közzétett hivatalos kimutatás szerint 19,388-41 koronára rug. A múlt év ugyane hónapjában a bevétel 1420-43 koronával kevesebb volt. A folyó évben július 1-ig a bevétel többet a múlt évben elért eredményhez viszonyítva 8338 korona 26 fillér.

— **Mérsékelt áru fürdőjegyek.** A Kereskedelmi és Magántisztviselők Egyesületének igazgatósága értesíti a tagokat, hogy az egyesület mérsékelt áru fürdőjegyeket bocsát rendelkezésükre és pedig: a Klotild-fürdőbe 25 filleren, a Strauss-fürdőbe 30 filleren és a Canridai fürdőbe 54 filleren. A jegyek naponként d. u. 1—2 és 6—8 órakor válthatók az egyleti helyiségben.

— **Triesztben letartóztatott orosz diákok.** A trieszti rendőrség tegnap két orosz fiatalembert tartóztatott le, akik mindenükből kifogyva, éhesen kóboroltak Trieszt utcáin. A letartóztatott két orosz *Smolensky* István 20 éves egyetemi hallgató Varsóból és *Spakovsky* János 18 éves joghallgató Bobly volhiniai községből. A két diák résztvett a *var-sói kormányzó ellen június elsején elkövetett merényletben* és rögtön a merénylet után megszöktek Varsóból. Az egyik diák megvallotta, hogy a forradalmi organizáció tagja. Trieszten át Egyiptomba akartak szökni. A két diákot a trieszti országos fogházba kísérték, de nem valószínű, hogy kiadják őket Oroszországnak.

Főszerkesztő:
Szemerjai Kovács Zoltán.
Felelős szerkesztő:
Murai Jenő.
Kiadótulajdonos:
«Unio» könyvnyomdai műintézet.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a «Globus» hirtlap elárúsít' üzletben, Vinc. de Domini-utca. — A m. kir. dohánynagyfőzsdében, Picassa Elisabetta. — Capudi Romualdo likőr üzletében, Deák-Corso. — Devescovich Gio. trafikban, Riva Szárpár. — Barbis Gio. trafikban, Via Adamich és kiadóhivatalunkban («Unio» nyomda, Riva Szárpár, Adria-palota.)

CIGALE tengeri fürdő LUSSINPICCOLO mellett. PROSPEKTUS KIVÁNATRA.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA
betétkönyvek és folyószámlák után

4 1/2% netto kamatot

térít meg máától kezdve feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Egy jó forgalmu vendéglő

— kerthelyiséggel, családi viszonyok miatt szabad kézből eladó. Forgalmas pont! — Czim: Liebl István, a Jellasics-kaszárnya átellenében.

Gyógymaszázásokra

ajánlja magát Czirkvenicza és környéke részére

Eisenmenger Fritz

okleveles masseur, a délutáni órákban.

Lakik: Miramar szálló, Czirkvenicza.

MIRAMAR

Nagyszálló Czirkvenicán

Nyári és téli üdülőhely
és tengeri fürdő.

A szálloda közvetlenül a tengerparton, a fürdő közelében fekszik.

**Modern berendezés. —
Kávéház és étteremmel.
Lift — villanyvilágítás —
Olvasó terem.
Hidegvízgyógyintézet —
— Meleg házi fürdők. —**

**Figyelmes kiszolgálás
Mérsékelt árak**

A Fiumei Népbank Részvénytársaság

Fiume, Via Andrassy 1. szám, I. emelet,

elfogad takarékbetéteket takarékkönyvecskékre, tiszta 4% kamatozás mellett.

„OLIMPO“ Szoba és czimerfestő vállalat.

CINEMATOGRAF
Via Germania 11. sz. Braida.
Naponta előadások d. u. 4 órától kezdve.

Vasár- és ünnepnapokon d. e. 10 órától 1-ig és d. u. 4-től 10-ig.

Rendkívül érdekes képek.
Kiváló Ujdonságok:

A rendőrség kutyái.
A megtámadott kocsiposta.
A durezás fia stb. stb.
Belépti díj:
I. hely 40 fill. II. hely 20 fill.
Katonák és tiz éven aluli gyermekek a felét fizetik.

A magyarok legkedveltebb pensiója és étterme a

SLATINA

étterem és pensio
ABBAZIÁBAN
szemben a Slatina fürdővel.
Gyönyörű aranyas kert. — Kitűnő konyha
Tiszta italok. — Mérsékelt árak.

Hotel és penzió Plesch

ABBAZIA
Reichsstrasse (azelőtt villa Thaller).
Minden szobából kilátás a tengerre. Olvasó, étkező és zeneterem
Villanyvilágítás, fürdők a házban.
Kitűnő konyha. Napi ellátás szobával 7 koronától feljebb.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy Via del Pino 9. szám alatt czimer-, szobafestő és mázoló-üzletet nyitottunk.

Elvállalunk szoba- és díszletfestést, mázolóást a legegyszerűbb kivitelől a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vászon- és üveg-czímablák készítését a legmodernebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

mely tisztelettel
Kurz Frigyes és tsa
Via del Pino 9. szám.

Magyarok itt találkozunk!

Kovács J. magyar vendéglője
ABBAZIA
a Bellevue és Auge Gottes között.
Hideg és meleg étkek.
Frissen csapolt sör.
Mérsékelt árak.

KOVÁCS-BRUN K. EMIL Rudovits penziója

A fürdő központján, a Curparkkal szemben.
Déli fekvés. Lift. Fürdők a házban.
Az első magyarországi találkozó helye
Minden kényelem!
TELEFON 23. SZÁM.

Cantrida

fürdő és vendéglő.
Megnyit május 21-én.

Bérletjegyek, melyekbe a villamos és az omnibusz használata bele van értve, valamint egyes használatra érvényes jegyek kaphatók úgy a villamos kocsik kalauzainál, mint a fürdő pénztáránál.

Omnibusz csatlakozás minden villamos kocsihoz.

Tisztelettel
Mittel Alajos
fürdőtulajdonos és vendéglős.

„Progresso“

Cinematograf (Mozgófényképek)
ANDRÁSSY UTCZA I. SZ.

Legújabb műsor:

Lehetetlen öngyilkosság.
Santuzza bucsuja.
A kedvenc megostromlása.
Nina a kaszárnyában.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet Nattich Henrik

FIUME, Corso.
Chronometer és műórás.
Genfi és Glashütte-féle angol különlegességi gyártmányok.

Rákóczi vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben.
Tulajdonos: Gulyás László.
Valódi magyar konyha. Étkezésre elfogadok előfizeteket.
Ebéd és vacsora 20 forint.
Gyönyörű kerthelyiség kuglizóval, mely már elkészült és a t. közönség rendelkezésére áll.

Crnkovič szálloda, pensio és kávéház CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 percznyire.
Kitűnő magyar és német konyha.
Kitüntette a német orvosi kongresszus által.
Eredeti magyar és német fajborok, valamint Müncheni és Pilseni sörök.
Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas és kellemes hely.
Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás.
Tulajdonos: Crnkovič József.

VELENCZE

Hotel Moderne Manin

TULAJDONOS ZACCHEO A. és TÁRSA.

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett szobákkal, lifttel, fürdőkkel és remek étteremmel.

A Kőbányai Polgári Serfőzde kiváló minőségű sörének kimérése.

A Velenczét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Déli és esti hangversenyek.

○○○○○ LIDO-VELENZE ○○○○○

Elsőrendű tengeri fürdő és klimatikus gyógyhely.

„Hungaria-Palace“ szálló

120 szobával és remek szalókkal.
Külön e célra a higiénia legújabb követelményei szerint épített szálló minden modern kényelemmel.
A szálló nem tartozik semmiféle társasághoz s így módjában van mérsékelt árakat szabni.
Nagy kert és terras, kilátással a főutra.
Tulajdonos: **FABRIZIO L.**
Az egész személyzet magyarul beszél. Magyar konyhafőnök.
Kőbányai Polgári sör.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító
gyógyszertára
a városi torony mellett.
Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizsek, oalettzikkék és szepitőszerek, stb. stb.

Szájpadlás nélküli szabadalmazott FOGSOROKAT

egy darabból kizárólag készít
FRISCH LEO
fogműterme, az Adamich-tér sarkán Via Lido 2. II. emel. (Rinaldi ház)
naponta d. e. 8-12 és d. u. 2-6, végző el.
Minden műtet **fájdalom nélkül** személyesen végez el.
Foghuzás, arany-ezüst és porcellán-plombirozás. Aranykoronák; szájpaddás nélküli arany fogsorok; porcellán és arany fogsorok (legújabb). Kaucuk- és smaltol-fogsorok.
Katonatisztek, állami és vasuti tisztviselők jelentékeny mérséklésben részesülnek.

Használt és új Zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányú új- és használt zsákok vétele és eladása.
Rupnik Emil
Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.
Telefon 226. sz.

HIRDETÉSEK
felvételnek a kiadóhivatalban.